

Л. Дем'яненко,
стар. наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу ФПУ,
канд. філол. наук

ЗУСТРІЧІ НА АЛЯСЦІ ТА У ВАШИНГТОНІ: ПРОМІЖНІ ПІДСУМКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Опубліковано: Дем'яненко Л. Зустрічі на Алясці та у Вашингтоні: проміжні підсумки для України // Діяльність Президента України в умовах російсько-української війни. 2025. Випуск 18 (166). С. 72-77.

Уперше від початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну президент США зустрівся з російським президентом, і ключовою темою була Україна.

Переговори між Дональдом Трампом і Володимиром Путіним на Алясці залишили тривожний дзвіночок, пишуть західні ЗМІ. Судячи з виразу обличчя Трампа і скупих коментарів після зустрічі, значущих домовленостей досягнути не вдалося, вказують журналісти.

Німецький експерт з питань російської політики аналітичного центру DGAP (Німецька рада з питань зовнішніх відносин) Штефан Майстер ще заздалегідь до цієї зустрічі говорив, про те, що ця зустріч легітимізує агресивну політику Кремля та прорве ізоляцію Путіна. Експерт наголошував, що «Зустріч президента США Дональда Трампа з російським диктатором Володимиром Путіним є найгіршим сценарієм для України та європейської безпеки» (unian.ua).

Штефан Майстер пояснив, що така зустріч легітимізує агресивну політику Кремля та прорве ізоляцію Путіна, в тому числі на Заході, «або тому, що залишилося від Заходу». Також, на його думку, зустріч поширить дистанцію між США та Україною та продемонструє межі можливостей європейської політики.

«Путін отримає те, чого хотів, без жодних поступок: велика зустріч з президентом США Дональдом Трампом без президента Зеленського та європейських лідерів. Він гратиметься з Трампом, буде йому догоджати, але при цьому повторюватиме свої вимоги, які є неприйнятними для України, оскільки вони означатимуть відмову від території без припинення війни», – сказав експерт. «Не бачу жодного позитивного результату зустрічі». На його переконання, будь-які територіальні поступки Путіну підштовхуватимуть Кремль до захоплення інших територій у майбутньому (unian.ua).

І дійсно, важко повірити, що лише тиждень тому Дональд Трамп погрожував Путіну новими санкціями, він висував ультиматуми – спочатку на 50 днів, потім на десять, говорив, що його терпіння практично вичерпане...

І ось, у ніч проти суботи, 15 серпня, в американському штаті між президентом США Дональдом Трампом та російським очільником Володимиром Путіним відбувалися переговори, які, як сподівалися, могли б дати поштовх припиненню вогню та мирному врегулюванню війни Росії проти України. Багато хто з українців побоювався, що ціною цього можуть бути територіальні поступки, до яких могли схилити Київ. Та за ніч «туман розвіявся» і стало зрозуміло, що саміт між США та Росією на Алясці поки не приніс жодних кардинальних змін у питанні завершення війни в Україні. Росії ж він приніс свої переваги ([dw.com](https://www.dw.com)).

Реальних результатів, конкретики для України – немає, сказав DW експерт-міжнародник з питань Північної Америки з аналітичного центру «Українська призма», викладач Києво-Могилянської академії Олександр Краєв. «І слава Богу, що нічого не підписали, і жодних радикальних рішень не ухвалили. А саміт став надзвичайно успішною інформаційною операцією Росії. Ми побачили, як воєнний злочинець Путін приїжджає в США, тисне руку лідеру вільного світу», – коментує київський експерт і додає, що крім реверансів Трампа у бік Путіна «немає жодних фінальних відповідей на ключові питання, але Путін «обробив» Трампа з хірургічною точністю, сказавши йому все, що той хотів почути, і водночас домігся того, що було потрібно йому», вважає Краєв ([dw.com](https://www.dw.com)).

На думку головного консультанта київського Центру зовнішньополітичних досліджень Національного інституту стратегічних досліджень Івана Уса, справжньою метою Володимира Путіна на зустрічі була не тема завершення війни в Україні, а легітимізація та вихід з міжнародної ізоляції. «Цей саміт мав за мету для Путіна – зробити спільну фотографію з Трампом для демонстрації в Росії, що ізоляція минула, нових санкцій не буде, все прекрасно і дати позитивний імпульс ринкам. Для Трампа ж це був момент демонстрації сили, коли вони йдуть поруч з Путіним, а над ними летить американський бомбардувальник, який нещодавно атакував Іран. Це був натяк всім, що не забувайте, хто головна країна в цьому світі», – сказав він у розмові з DW ([dw.com](https://www.dw.com)).

Експерт президента США з нацбезпеки Джон Болтон каже, що результатів зустрічі все ще не має, а Росія не зробила жодних кроків назустріч ([unian.ua](https://www.unian.ua)).

Реакція на слова Путіна в країнах Східної Європи була скептичною. Тож більшість експертів схиляються до думки, що на Алясці Путіну вдалося знову

повернути Трампа під свій вплив. Цей вплив, уявна дружба, яку Трамп так любить підкреслювати, був ослаблений піврічними невдалими спробами Трампа домогтися припинення вогню. Втім на Алясці Путін, з його точки зору, зміг відновити ситуацію на свою користь.

Згодом європейські лідери та президент України Володимир Зеленський змогли нейтралізувати цей вплив під час особистої зустрічі з Трампом у Вашингтоні. Разом з українським президентом до Вашингтона приїхали генсек НАТО Рютте та низка європейських лідерів: президентка Єврокомісії фон дер Ляєн, канцлер Німеччини Мерц, прем'єрка Італії Мелоні, президент Фінляндії Стубб, президент Франції Макрон та прем'єр-міністр Великої Британії Стармер. ... Ключовим завданням під час зустрічі президентів Зеленського й Трампа було обговорити гарантії безпеки для України й тристоронній формат переговорів з участю Путіна. (suspilne.media).

Канцлер Німеччини Фрідріх Мерц після завершення зустрічі у Білому домі прокоментував її результати, цитує його Reuters. Він сказав, що переговори «не лише виправдали очікувань, а й перевершили їх». Мерц також сказав, що не впевнений, що Путіну стане сміливості для зустрічі з Зеленським. Також Канцлер підтримав заяву Трампа про безпекові гарантії для України та додав, що уся Європа має долучитись до них (tsn.ua).

Свою думку висловив редактор Financial Times у Європі Бен Холл, який написав, що, попри намагання Трампа укласти будь-яку угоду якомога швидше, Київ та союзники мають намір виграти час, аби опрацювати деталі й уникнути несправедливості. Водночас експерт вважає, що здача територій – це «російська пастка», в яку потрапили Трамп та його спецпосланець Стів Віткофф. «Росія якимось чином переконала Трампа, що її максималістські територіальні вимоги, які Україна не може прийняти, є єдиною основою для угоди. Україна та європейці повинні зробити те саме з гарантіями безпеки. Судячи з результатів понеділка, їм ще багато чого потрібно зробити», – написав Холл (unian.ua).

Президент Франції Емманюель Макрон днями написав в мережі X песимістичний допис про те, що не бачить зацікавленості Путіна в мирі. На думку президента Франції, РФ буде «тривалою дестабілізуючою силою». Він також нагадав, що з 2007–2008 років Путін рідко дотримувався своїх зобов'язань і прагнув переглянути кордони, щоб розширити свою владу. Однак, Президент Франції Емманюель Макрон, вважає можливою ймовірність продовження зустрічей з Путіним. Він не виключив, що можуть бути двосторонні та трьохсторонні зустрічі, у тому числі за участю Трампа. Не буде ані криків, ані демонстративних виходів. Путін, швидше за все, виголосить тривалу лекцію про своє бачення російської історії, а Зеленський викладе свою

позицію. Розмова триватиме годинами, і жодна зі сторін не піде на поступки. Однак, підготовка до подібних зустрічей триватиме тижнями. Хоча й вони не приносять жодних зрушень (unian.ua).

Міністр закордонних справ Чехії Ян Ліпавський заявив, що вітає зусилля президента США Дональда Трампа, але сумнівається в зацікавленості російського лідера в мирній угоді. «Якби Путін дійсно хотів миру, він би не продовжував атаки на Україну прямо в день переговорів», – цитує Reuters слова міністра (ukrinform.ua).

Своєю чергою, міністр оборони Литви Довіле Шакаліене звинуватила Путіна в «подальших маніпулюваннях та прихованій погрозі» у контексті «попередження» Путіна Україні та Європі не «саботувати» досягнутий прогрес.

«Воєнний злочинець (Путін. – Ред.), який має звичку отруювати своїх критиків радіоактивними речовинами, звертається до президента США зі словами: «Дуже приємно бачити вас здоровим і живим», – заявила вона у соцмережі X, додавши, що «Росія продовжує бомбардувати цивільне населення в Україні» (ukrinform.ua).

На думку колишнього очільника Мюнхенської безпекової конференції, німецького дипломата Вольфганга Ішінгера, переговори на Алясці завершилися перемогою російського президента. Він у дописі в соціальній мережі X зазначив, що результати для обох сторін виявилися «разюче різними». «Путін отримав червону доріжку з Трампом, Трамп не отримав нічого». І хоча за спинами лідерів висіло гасло «У прагненні до миру», Путін говорив насамперед про «двосторонні відносини» і «загрози безпеці Росії» – звична риторика про неприпустимість розширення НАТО і вимога нейтрального статусу для України (bbc.com).

Подібну думку висловив і експерт з військової стратегії Меттью Севілл з Королівського інституту оборонних досліджень який вважає, що зустріч на Алясці – це дипломатична перемога для Росії. «Якщо Москва хотіла уникнути обмежень на свої дії в Україні – їй це вдалося», – вказує він. Адже, Росія продовжує повільно наступати на сході України і, найімовірніше, використає це як аргумент у майбутніх переговорах.

Севілл також вважає, що Москва просто тягне час: «Росія не збирається відступати. Вона сподівається, що зможе пересидіти Україну та її західних союзників».

Європа заявила, що підтримуватиме Україну стільки, скільки потрібно.

Але, як зазначає Севілл, позиція США залишається туманною, що створює серйозні труднощі для ЄС та Британії.

«Тепер Європі потрібно вирішити, наскільки далеко вона готова зайти у своїй підтримці України і чим готова заради цього пожертвувати», – підсумовує експерт ([bbc.com](https://www.bbc.com)).

Згодом 20-го серпня міністр закордонних справ Росії Сергій Лавров заявив, що в розмові з Трампом Путін лише підтвердив готовність «продовжувати прямі російсько-українські переговори» на кшталт тих, що проходили в Стамбулі, а також підвищити на них рівень делегацій. ...Кілька днів поспіль Лавров також робив заяви, з яких можна зробити висновок, що найближчим часом зустріч Зеленського і Путіна навряд чи можлива ([bbc.com](https://www.bbc.com)).

Зрештою, київський політолог Вадим Денисенко припускає, що російська ідея за принципом «бізнес зі США в обмін на українські території» – не спрацювала. Все ж, Путін виторгував собі трохи часу. «На Алясці домовилися домовлятися. Відмова від обіду – найкраще характеризує те, що було на Алясці. Шанс, який ми мали на завершення війни розбився об рюриків, половців та австрійські штаби», – написав Денисенко, вказуючи на схильність російського президента маніпулювати історичними наративами. І все ж, Путін «програв найголовніше: мобільність. Він різко звузив собі поле для маневрів і, де-факто стрімко падає в обійми Китаю», – вважає Денисенко.

На його переконання, якщо протягом двох місяців не буде досягнуто якихось результатів щодо завершення війни, то це питання вийде на рівень переговорів Китай-США. «Іншими словами, нове переговорне вікно можливостей відкриється не раніше кінця року, а реально – весною 2026 року», – прогнозує політолог ([dw.com](https://www.dw.com)).

На думку шеф-редактора BILD Пауля Ронцхаймера, після двох самітів щодо України, які пройшли на Алясці та у Вашингтоні, почали проглядатися чотири можливі сценарії розвитку подій:

- Перший сценарій полягає в тому, що війна продовжиться, оскільки таке припущення є і в самих українців. Ронцхаймер вважає, що цей сценарій наразі видається найімовірнішим, про це говорять і в Україні, і європейські урядовці.

- Другий сценарій полягає в тому, що президент США Дональд Трамп домагається миру в Україні. Однак, шеф-редактор оцінив цей варіант вкрай малоімовірним, оскільки російський диктатор Володимир Путін досі не погодився на жодну ініціативу Трампа. Росія наполягає, що весь Донбас має перейти Росії. (Один дипломат Євросоюзу сказав BILD: «Усе, що ми чуємо від російської сторони, це те, що вони хочуть завоювати Донбас за будь-яку ціну, навіть якщо на це підуть ще роки».) «Через оборонні споруди ЗСУ російська перемога на Донбасі, можливо, настане тільки після 3–4 років боїв із важкими втратами», – вважає журналіст і додає, що тільки якщо Трамп зможе

домовитися про компроміс щодо Донбасу – наприклад, про заморожування за нинішньою лінією фронту – мир стане реальним.

– Згідно з третім сценарієм, Трамп завалить Путіна санкціями. Шеф-редактор розмірковує, що вторинні санкції дійсно могли б вдарити по Путіну, але вони спричинили б можливі економічні наслідки для США. Саме тому Білий дім поки не наважився їх запроваджувати, але джерело журналіста в оточенні Трампа сказало, що «санкції все ще можливі, якщо Путін відмовиться від переговорів»...

– І за четвертим сценарієм США дають Україні нову зброю. США могли б поставити Україні нову зброю, якщо РФ і далі не йтиме на поступки, наприклад, далекобійні ракети, які оплатять інші члени НАТО (unian.ua).

Таким чином, Росія наразі не зробила жодних поступок і не продемонструвала реальної готовності вступати у серйозні переговори, спрямовані на досягнення миру, тож думки та висновки аналітиків справджуються. Тож саме так Путін прагне вести переговори. З кожним днем маючи надію і упевненість в тому, що Україна не матиме достатньо ресурсів для успішного продовження війни. Тому нам потрібно зосередитися на тому, що справді має значення.

Отже, можна зробити підсумок щодо зустрічей. Сама ініціатива перемовин ще від початку викликала скепсис у Європі. Багато європейських політиків порівнювали її з Мюнхенською угодою 1938 року. Переговори між Дональдом Трампом і Володимиром Путіним на Алясці, не принесли жодного реального прогресу: не було анонсовано ні припинення вогню, ні кроків до мирного врегулювання. Для українців – абсолютно ніякого позитиву, а для Європи – глибоке розчарування.

Отже, не варто чекати дива, ніхто не погодиться воювати разом з нами у разі нового російського нападу. Але певні умовні «гарантії безпеки», точніше чинники стримування подальшої російської агресії (великий пакет «зброї стримування» для України, присутність європейського військового контингенту в Україні після завершення війни, тощо) нам можуть надати. Здавалося б, після всього цього можна видихнути, трохи заспокоїтись. Загрози, які виникли під час зустрічі Трампа з Путіним на Алясці, нібито нейтралізовані на зустрічі у Вашингтоні. Але Путін явно робить ставку на провокування нової кризи в переговорному процесі. А Трамп знов все це наївно сприймає як реальний шлях до завершення війни (glavcom.ua).

З точки зору Києва, поки що катастрофічного сценарію не сталося: Трамп і Путін на «історичній» зустрічі не об'єдналися у прагненні завершити війну ціною примусу України до капітуляції, і вже це є плюсом. Тож Україні слід і

надалі працювати над посиленням міжнародної підтримки своєї позиції, зокрема наполягати на дієвих санкціях щодо російської нафти й газу.